

Marius Burtea Georgeta Burtea

Geta Bercaru, Bogdana Ciudin, Cristina Biță, Crina Bogdan, Cristina Dragomir, Lenuța Dragomir, Carmen Dumitru, Elena Fițu, Maria Ghiban, Florinela Ionescu, Viorica Lazăr, Tudor Eugen Lupu, Tiberiu Marinescu, Aurelian Nedelcu, Mihaela Negraru, Paula Nica, Adela Corina Oțelea, Cristian Pârvucică, Cornelia Savu, Claudia Stoica, Nicoleta Stoica, Cezarina Șiperco

Auxiliarul școlar a fost aprobat prin OMEN nr. 3022/08.01.2018

CLASA a XII-a

MATEMATICĂ

Probleme și exerciții

Teste

- inele de polinoame
- integrala definită
- aplicații ale integralei definite
- probleme pregătitoare bacalaureat

profilul tehnic

CAMPION

București 2018

CUPRINS

Elemente de algebră	5
Capitolul I. INELE DE POLINOAME	5
1. FORMA ALGEBRICĂ A POLINOAMELOR	5
2. ADUNAREA ȘI ÎNMULTIREA POLINOAMELOR	9
3. ÎMPĂRȚIREA CU REST A POLINOAMELOR	13
4. ÎMPĂRȚIREA LA $X - a$. SCHEMA LUI HORNER	17
5. DIVIZIBILITATEA POLINOAMELOR	21
6. RĂDĂCINI ALE POLINOAMELOR	27
7. POLINOAME IREDUCTIBILE. DESCOMPUNEREA POLINOAMELOR ÎN FACTORI IREDUCTIBILI	33
8. RELAȚIILE LUI VIÈTE PENTRU POLINOMUL DE GRAD CEL MULT 4	37
9. REZOLVAREA ECUAȚIILOR ALGEBRICE CU COEFICIENȚI ÎN $\mathbb{Z}, \mathbb{Q}, \mathbb{R}, \mathbb{C}$	42
10. ECUAȚII BIPĂTRATE, ECUAȚII RECIPROCE, ECUAȚII BINOME	47
Elemente de analiză matematică	55
Capitolul II. INTEGRALA DEFINITĂ	55
1. FORMULA LUI LEIBNIZ-NEWTON	55
2. PROPRIETĂȚI ALE INTEGRALEI DEFINITE	60
3. METODE DE CALCUL ALE INTEGRALEI DEFINITE	67
3.1. Metoda de integrare prin părți	67
3.2. Metoda de schimbare de variabilă	74
4. CALCULUL INTEGRALELOR FUNCȚIILOR RAȚIONALE	79
4.1. Integrarea funcțiilor raționale simple	79
4.2. Integrarea funcțiilor raționale oarecare	83
Capitolul III. APLICAȚII ALE INTEGRALEI DEFINITE	94
1. ARIA UNEI SUPRAFEȚE PLANE	94
2. VOLUMUL UNUI CORP DE ROTAȚIE	101
Capitolul IV. PROBLEME PREGĂTITOARE PENTRU BACALAUREAT	109
ALGEBRĂ IX-X	109
ALGEBRĂ XI-XII	110
ANALIZĂ XI	114
ANALIZĂ XII	116
Indicații și răspunsuri	119
Bibliografie	142

1. FORMA ALGEBRICĂ A POLINOAMELOR

Breviar teoretic

Fie $(K, +, \cdot)$ un corp comutativ.

- Un monom de gradul $n \in \mathbb{N}$ cu coeficienți în K are forma $f_n = a_n X^n$, cu $a_n \in K^*$.
- Două monoame $f_m = a_m X^m$ și $f_n = a_n X^n$ sunt egale dacă $m = n$ și $a_m = a_n$.
- Un polinom de gradul $n \in \mathbb{N}$ cu coeficienți în K are forma algebrică $f = a_0 + a_1 X + a_2 X^2 + \dots + a_n X^n$, unde $a_0, a_1, \dots, a_n \in K$ și $a_n \in K^*$.
- Elementele $a_0, a_1, \dots, a_n \in K$ se numesc **coeficienții** polinomului f .
- Monomul $f_n = a_n X^n$ se numește monom dominant al polinomului.
- Mulțimea polinoamelor cu coeficienți în corpul K se notează $K[X]$.
- Două polinoame $f = a_0 + a_1 X + \dots + a_n X^n$ și $g = b_0 + b_1 X + \dots + b_m X^m$, sunt egale dacă au același grad, $m = n$, și $a_0 = b_0, a_1 = b_1, \dots, a_m = b_m$.
- Numărul $f(\alpha) = a_0 + a_1 \alpha + a_2 \alpha^2 + \dots + a_n \alpha^n$ se numește **valoarea polinomului f în $\alpha \in K$** .
- Funcția $f: K \rightarrow K, f(x) = a_0 + a_1 x + \dots + a_n x^n$ se numește **funcția polinomială** atașată polinomului f .
- Polinomul cu toți coeficienții nuli se numește polinom nul.

Exerciții și probleme rezolvate

1. Să se determine în funcție de $m \in \mathbb{R}$, gradul polinomului $f \in \mathbb{R}[X]$, în cazurile:

a) $f = 2 + (m-1)X + (m^2-1)X^2$. b) $f = 3m + (m-2)X^2 + (m^2-3m+2)X^3$.

Soluție

a) Polinomul este de grad 2 dacă $m^2 - 1 \neq 0$, deci dacă $m \in \mathbb{R} \setminus \{-1, 1\}$.

Pentru $m = 1$ avem că $f = 2 + 0 \cdot X + 0 \cdot X^2 = 2$, deci $\text{grad}(f) = 0$.

Pentru $m = -1$ se obține că $f = 2 - 2X + 0 \cdot X^2 = 2 - 2X$ și $\text{grad}(f) = 1$.

b) Ecuația $m^2 - 3m + 2 = 0$ are soluțiile reale $m \in \{1, 2\}$. Pentru $m \in \mathbb{R} \setminus \{1, 2\}$, $\text{grad } f = 3$.

Pentru $m = 1, f = 3 - X^2$ și $\text{grad}(f) = 2$.

Pentru $m = 2, f = 6$ și $\text{grad}(f) = 0$.

2. Să se determine gradul polinomului $f \in \mathbb{Z}_n[X]$, în cazurile:

a) $f = 2 + \hat{3}X + (m^2 + \hat{1})X^2 + (m^2 + m + 4)X^3, n = 5;$

b) $f = m + (m - \hat{3})X + (m^7 - m)X^3, n = 7.$

Soluție

a) În $\mathbb{Z}_5$ ecuația $m^2 + m + 4 = \hat{0}$ are soluția $m = 2$. Dacă $m \in \{\hat{0}, \hat{1}, \hat{3}, \hat{4}\}$, $\text{grad}(f) = 3$, iar pentru $m = 2$, $f = 2 + \hat{3}X$ și $\text{grad}(f) = 1$.

b) În $\mathbb{Z}_7$ ecuația $m^7 - m = 0$ are soluțiile $m \in \mathbb{Z}_7$. Pentru $m \in \mathbb{Z}_7 \setminus \{\hat{3}\}$, $f = m + (m - \hat{3})X$ și $\text{grad}(f) = 1$, iar pentru $m = \hat{3}$, $f = \hat{3}$ și $\text{grad}(f) = 0$.

3. Să se calculeze valoarea polinomului f în cazurile:

a) $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = 2 + 7X + 11X^2$, $\alpha = -3$; b) $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = 2 + \sqrt{3}X + \sqrt{27}X^3$, $\alpha = \sqrt{3}$;

c) $f \in \mathbb{C}[X]$, $f = X^4 + X^2 + 1$, $\alpha = -i$; d) $f \in \mathbb{Z}_5[X]$, $f = X^5 - X + \hat{1}$, $\alpha = 4$.

Soluție

a) Valoarea polinomului este $f(-3) = 3 + 7 \cdot (-3) + 11 \cdot (-3)^2 = 80$.

b) $f(\sqrt{3}) = 2 + \sqrt{3} \cdot \sqrt{3} + 3\sqrt{3} \cdot 3 \cdot \sqrt{3} = 2 + 3 + 27 = 32$.

c) $f(-i) = (-i)^4 + (-i)^2 + 1 = 1 - 1 + 1 = 1$.

d) $f(4) = (4)^5 - 4 + \hat{1} = \hat{1}$.

4. Să se determine polinoamele $f \in K[X]$, în condițiile date:

a) $f = aX^2 + bX + c \in \mathbb{R}[X]$, $f(0) = 1$, $f(1) = 3$, $f(-1) = 1$;

b) $f = aX^3 + bX^2 + c \in \mathbb{C}[X]$, $f(1) = 3$, $f(-1) = 1$, $f(i) = -i$;

c) $f = X^3 + 2X^2 + bX + a \in \mathbb{Z}_3[X]$, $f(2) = 2$, $f(\hat{1}) = 2$.

Soluție

a) Se obține că $f(0) = 0 + 0 + c = c$, $f(1) = a + b + c$ și $f(-1) = a - b + c$. Rezultă sistemul de

ecuații $\begin{cases} c = 1 \\ a + b + c = 3 \\ a - b + c = 1 \end{cases}$ cu soluțiile $a = b = c = 1$. Așadar, polinomul este $f = X^2 + X + 1$.

b) Se obține că $f(1) = a + b + c$, $f(-1) = -a + b + c$ și $f(i) = -ai - b + c$ și rezultă sistemul de

ecuații $\begin{cases} a + b + c = 3 \\ -a + b + c = 1 \\ -ai - b + c = -i \end{cases}$. Prin scăderea primelor două ecuații se obține că $a = 1$. Substituind $a = 1$

în sistem vom avea $\begin{cases} b + c = 2 \\ -b + c = 0 \end{cases}$ cu soluția $b = c = 1$. Așadar $f = X^3 + X^2 + 1$.

c) Avem că $f(2) = 2 + 2 + 2b + a = 2$ și $f(\hat{1}) = \hat{1} + 2 + b + a = 2$. Se obține sistemul de ecuații

$\begin{cases} a + 2b = -2 \\ a + b = -\hat{1} \end{cases}$, cu soluțiile $b = 2$, $a = \hat{0}$, deci $f = X^3 + 2X^2 + 2X$.

5. Se consideră $f = (X + i)^3 + (X - i)^3 \in \mathbb{C}[X]$. Să se calculeze $f\left(\text{tg} \frac{\pi}{3}\right)$ și $f\left(\text{ctg} \frac{\pi}{3}\right)$.

Soluție

Fie $\alpha \in \mathbb{C}$. Avem $f(\alpha) = (\alpha + i)^3 + (\alpha - i)^3 = \alpha^3 + 3\alpha^2 i + 3\alpha i^2 + i^3 + \alpha^3 - 3\alpha^2 i + 3\alpha i^2 - i^3 =$

$= 2\alpha^3 - 6\alpha$. Dar $\alpha = \operatorname{tg} \frac{\pi}{3} = \sqrt{3}$ și rezultă că $f(\sqrt{3}) = 2 \cdot \sqrt{3} \cdot 3 - 6\sqrt{3} = 0$. Pentru

$$\alpha = \operatorname{ctg} \frac{\pi}{3} = \frac{\sqrt{3}}{3} \text{ se obține } f\left(\frac{\sqrt{3}}{3}\right) = 2 \cdot \frac{\sqrt{3}}{3} \cdot \frac{1}{3} - 6 \cdot \frac{\sqrt{3}}{3} = \frac{2\sqrt{3}}{9} - 2\sqrt{3} = -\frac{16\sqrt{3}}{9}.$$

6. Să se determine $a, b \in \mathbb{R}$ pentru care polinoamele $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^2 + (a+4)X + b+1$, $g = (a+b+6)X^2 + 3X - 3$ sunt egale.

Soluție

Punem condiții ca toți coeficienții polinomului f să fie egali, respectiv cu coeficienții lui g .

$$\text{Rezultă egalitățile: } \begin{cases} a+b+6=1 \\ a+4=3 \\ b+1=-3 \end{cases} \text{ cu soluțiile } a=-1, b=-4, \text{ deci } f=g=X^2+3X-3.$$

7. Să se determine polinoamele $f \in \mathbb{R}[X]$ de gradul doi știind că $f(1+x) = f(2+x) + 3x$, $\forall x \in \mathbb{R}$ și $f(3) = 0$.

Soluție

$$\begin{aligned} \text{Fie } f &= aX^2 + bX + c. \text{ Se obține că } f(1+x) = a(1+x)^2 + b(1+x) + c = \\ &= ax^2 + (2a+b)x + a+b+c, \quad f(2+x) = a(2+x)^2 + b(2+x) + c = ax^2 + 4ax + 4a + 2b + bx + c = \\ &= ax^2 + (4a+2b)x + 4a+2b+c. \end{aligned}$$

Se obțin egalitățile: $ax^2 + (2a+b)x + a+b+c = ax^2 + (4a+2b)x + 4a+2b+c + 3x$ și rezultă

$$\text{sistemul de ecuații } \begin{cases} 2a+b=4a+2b+3 \\ a+b+c=4a+2b+c \end{cases} \text{ sau } \begin{cases} 2a+b=-3 \\ 3a+b=0 \end{cases} \text{ cu soluțiile } a=3, b=-9, c \in \mathbb{R}.$$

Rezultă că $f = 3X^2 - 9X + c$. Din condiția $f(3) = 0$ se obține că $f(3) = c = 0$. Așadar $f = 3X^2 - 3X$.

Exerciții și probleme propuse

- Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = (m^2 - 3m + 2)X^3 + 2X^2 - (m+5)X + 1$. Să se determine $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $\operatorname{grad}(f) = 2$.
- Se consideră polinomul $f \in \mathbb{C}[X]$, $f = (m^2 + 1)X^5 + (m+i)X^4 + X^3 - 2Xi + 3i$. Să se determine $m \in \mathbb{C}$ astfel încât $\operatorname{grad}(f) = 3$.
- Să se discute în funcție de $m \in \mathbb{R}$, gradul polinoamelor :
 - $f = (m-2)X^3 + mX^2 - 5X + 3$, $f \in \mathbb{R}[X]$;
 - $f = (m^2 - 4m + 3)X^4 + (m-1)X^3 + X + 1$, $f \in \mathbb{R}[X]$.
- Fie $f, g \in \mathbb{C}[X]$, $f = (m^2 - 1)X^2 + 2miX - 8$ și $g = (m^4 - 16)X^3 + (m+5i)X^2 - 3X + m$. Pentru ce valori ale lui $m \in \mathbb{C}$, două polinoame au același grad?
- Să se determine parametrii a, b, c, d, e , astfel încât polinomul f să fie egal cu polinomul g , dacă:

a) $f = 2X^4 + aX^3 - 5X^2 + bX - 1$ și $g = cX^4 - 10X^3 + dX^2 + 8X - e$, $f, g \in \mathbb{R}[X]$;

b) $f = X^3 + 7X^2 - 3X + 6$, $g = aX^3 + (a+b-1)X^2 + (b-2c)X + a+c$, $f, g \in \mathbb{R}[X]$;

c) $f = 3X^2 + (a+2b)X + 3c+b$ și $g = (a+b)X^2 + 2X + 2$, $f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$.

6. Să se determine $a, b \in \mathbb{C}$ pentru care polinoamele $f, g \in \mathbb{C}[X]$,

$f = (2a+b)X^3 + (a-2b)X^2 + (a-2)X + 1-b$, $g = (3a+2b)X^3 - 3bX^2 - (2a+b)X + 3-a$ sunt egale.

7. Se consideră polinoamele: $f = 5X^4 + X^3 + 3X^2 + 6X + 2$ și $g = 6X^2 + 4X + 1$,

$f, g \in \mathbb{Z}_7[X]$. Să se calculeze $f(1) + g(3)$.

8. Să se determine un polinom $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = aX + b$ știind că:

a) $f(1) = -5$ și $f(-2) = 7$; b) $f(-1) = 4$ și $f(3) = 12$.

9. Să se determine un polinom $f \in \mathbb{R}[X]$, $\text{grad}(f) = 2$, astfel încât:

a) $f(0) = -3$; $f(1) = 2$; $f(2) = 1$; b) $f(1) = 5$; $f(-1) = -3$; $f(3) = 21$.

10. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = 2X^4 + aX^3 + 3X^2 + bX + c$. Să se afle $c \in \mathbb{R}$ astfel încât $f(1) + f(-1) = 56$.

11. Se consideră polinomul $f = 50X^{50} + 49X^{49} + \dots + 2X^2 + X$, $f \in \mathbb{R}[X]$.

a) Să se calculeze $f(1)$; b) Să se calculeze $f(1) + f(-1)$.

12. Fie $M = \{f \in \mathbb{Z}_2[X] \mid f = X^2 + aX + b\}$. Să se determine numărul de elemente al mulțimii M .

Precizați care sunt aceste elemente.

13. Câte elemente are mulțimea $M = \{f \in \mathbb{Z}_5[X] \mid f = aX^2 + bX + c, a < b < c\}$? Precizați care sunt acestea.

14. Să se determine un polinom $f \in \mathbb{R}[X]$, $\text{grad}(f) = 2$:

$f(1) + f(2) + \dots + f(n) = n^3 + 2n^2, (\forall)n \in \mathbb{N}$.

15. Să se determine un polinom $f \in \mathbb{R}[X]$, $\text{grad}(f) = 1$ astfel încât $f(x^2) = (f(x))^2, (\forall)x \in \mathbb{R}$.

16. Să se determine polinoamele $f \in \mathbb{Z}_3[X]$ de gradul 3 dacă $f(\hat{0}) = f(\hat{1}) = f(\hat{2})$.

17. Să se determine funcțiile polinomiale asociate polinoamelor:

a) $f \in \mathbb{Z}_3[X], f = X^3 - X$; b) $f \in \mathbb{Z}_5[X], f = X^5 - X$;

c) $f \in \mathbb{Z}_5[X], f = X^4 + X^2 + X + 1$

18. Să se determine polinoamele de gradul 4 în $\mathbb{Z}_3[X]$, care au aceeași funcție polinomială cu:

a) $f = X^2 + X + \hat{1}$; b) $f = X^2 - 2X + 2$.

19. Fie $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 - 6X + 8$. Să se calculeze $f(a)$ pentru $a = \sqrt[3]{4-2\sqrt{2}} + \sqrt[3]{4+2\sqrt{2}}$.

2. ADUNAREA ȘI ÎNMULȚIREA POLINOAMELOR

Breviar teoretic

- Fie $f, g \in K[X]$ monoame de gradul n , $f = a_n X^n$, $g = b_n X^n$. Suma monoamelor f și g este monomul $h \in K[X]$, $h = f + g = (a_n + b_n) X^n$.
- Dacă $f, g \in K[X]$ sunt monoame, $f = a_p X^p$, $g = b_k X^k$, atunci $f + g = a_p X^p + b_k X^k$.
- Fie $f, g \in K[X]$ polinoame de gradul n , respectiv m , $f = a_0 + a_1 X + \dots + a_n X^n$, $g = b_0 + b_1 X + \dots + b_m X^m$. Suma coeficienților f și g este polinomul $h \in K[X]$, $h = (a_0 + b_0) + (a_1 + b_1)X + (a_2 + b_2)X^2 + \dots + (a_p + b_p)X_p + \dots$, unde $a_i = 0$, dacă $i > n$ și $b_j = 0$, dacă $j > m$.
- Are loc relația $\text{grad}(f + g) \leq \max(\text{grad}(f), \text{grad}(g))$.
- Produsul monoamelor $f, g \in K[X]$, $f = a_n X^n$, $g = b_m X^m$ este monomul $h \in K[X]$, $h = a_n b_m X^{n+m}$.
- Produsul polinoamelor $f = a_0 + a_1 X + \dots + a_n X^n$ și $g = b_0 + b_1 X + \dots + b_m X^m$ este polinomul $h \in K[X]$, $h = c_0 + c_1 X + c_2 X^2 + \dots + c_{n+m} X^{n+m}$, unde $c_0 = a_0 + b_0$, $c_1 = a_0 b_1 + a_1 b_0, \dots$, $c_k = a_k b_0 + a_{k-1} b_1 + \dots + a_0 b_k, \dots$
- Are loc relația $\text{grad}(f \cdot g) = \text{grad}(f) + \text{grad}(g)$.

Exerciții și probleme rezolvate

1. Să se determine suma și produsul monoamelor:

- a) $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = 2X^3$, $g = 5X^3$; b) $f, g \in \mathbb{C}[X]$, $f = (1-i)X^4$, $g = (1+i)X^4$;
c) $f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$, $f = \hat{3}X^2$, $g = 2X^2$.

Soluție

- a) $f + g = (2+5)X^3 = 7X^3$; $f \cdot g = 2 \cdot 5X^6 = 10X^6$;
b) $f + g = (1-i+1+i)X^4 = 2X^4$; $f \cdot g = (1-i)(1+i)X^8 = 2X^8$;
c) $f + g = (\hat{3}+2)X^2 = \hat{0} \cdot X^2$; $f \cdot g = \hat{3} \cdot 2X^4 = \hat{1} \cdot X^4$.

2. Să se determine suma polinoamelor f, g în cazurile:

- a) $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = 3X^2 + 4X - 3$, $g = -2X^2 + 5X + 3$;
b) $f, g \in \mathbb{Q}[X]$, $f = 2 + 3X^2 - X^3$, $g = 7X + X^3$;
c) $f, g \in \mathbb{Z}_7[X]$, $f = 2 + \hat{5}X + \hat{3}X^2$, $g = \hat{5} + 2X + 4X^2 + X^3$.

Soluție

- a) $f + g = (3X^2 + 4X - 3) + (-2X^2 + 5X + 3) = (3-2)X^2 + (4+5)X - 3+3 = X^2 + 9X$;
b) $f + g = (2 + 3X^2 - X^3) + (7X + X^3) = 2 + 3X^2 + 7X + (-1+1)X^3 = 2 + 7X + 3X^2$;
c) $f + g = (2 + \hat{5}X + \hat{3}X^2) + (\hat{5} + 2X + 4X^2 + X^3) = (2+\hat{5}) + (\hat{5}+2)X + (\hat{3}+4)X^2 + X^3 =$
 $= \hat{0} + \hat{0} \cdot X + \hat{0} \cdot X^2 + X^3 = X^3$.

3. Să se efectueze produsul polinoamelor f, g în cazurile:

a) $f, g \in \mathbb{Q}[X], f = 1 - X, g = 1 + X + X^2 - X^3$;

b) $f, g \in \mathbb{R}[X], f = 1 + 2X + X^2, g = 1 + X - X^2$;

c) $f, g \in \mathbb{Z}_3[X], f = \hat{1} + 2X, g = \hat{1} + X + 2X^2$.

Soluție

a) Avem $f \cdot g = (1 - X)(1 + X + X^2 - X^3) = 1 + X + X^2 - X^3 - X - X^2 - X^3 + X^4 = 1 - 2X^3 + X^4$;

b) Se obține: $f \cdot g = (1 + 2X + X^2)(1 + X - X^2) = 1 + X - X^2 + 2X + 2X^2 - 2X^3 + X^2 + X^3 - X^4 = 1 + 3X + 2X^2 - X^3 - X^4$.

4. Să se aducă la forma algebrică polinomul:

a) $f = (X + 1)^2 + 2(X - 1)^2 \in \mathbb{R}[X]$;

b) $f = (X - 1)(X^2 + 1) + (X + 2)(X - X^2) \in \mathbb{C}[X]$.

Soluție

a) Avem $f = X^2 + 2X + 1 + 2(X^2 - 2X + 1) = 3X^2 - 2X + 3$.

b) Avem că $f = (X^3 + X - X^2 - 1) + (X^2 - X^3 + 2X - 2X^2) = -2X^2 + 3X - 1$.

5. Să se determine polinomul $f \in K[X]$, în condițiile:

a) $f \cdot (X - 1) = X^3 + X - 2, K = \mathbb{R}$;

b) $f \cdot (2X - 1) = 8X^3 - 1, K = \mathbb{Q}$;

c) $(X^2 + X + \hat{1}) \cdot f = X^4 + X^2 + \hat{1}, K = \mathbb{Z}_3$.

Soluție

a) Din proprietatea gradelor se obține că $\text{grad}(f) + 1 = 3$, deci f este polinom de gradul 2.

Fie $f = a + bX + cX^2$. Egalitatea dată se scrie: $(a + bX + cX^2) \cdot (X - 1) = X^3 + X - 2$ sau după efectuarea produsului de polinoame: $cX^3 + (b - c)X^2 + (a - b)X - a = X^3 + X - 2$.

Polinoamele obținute sunt egale dacă $c = 1, b - c = 0, a - b = 1$ și $-a = -2$. Rezultă că $a = 2, b = 1, c = 1$, deci $f = 2 + X + X^2$.

b) Polinomul f trebuie să aibă gradul 2, deci are loc egalitatea

$(aX^2 + bX + c)(2X - 1) = 8X^3 - 1$. Se obține, după efectuarea produsului de polinoame:

$2aX^3 + (2b - a)X^2 + (2c - b)X - c = 8X^3 - 1$. Din egalitatea de polinoame se obțin relațiile

$2a = 8, 2b - a = 0, 2c - b = 0$ și $-c = -1$, cu soluțiile $a = 4, b = 2, c = 1$, deci $f = 4X^2 + 2X + 1$.

c) Gradul polinomului f trebuie să fie 2, deci $f = aX^2 + bX + c \in \mathbb{Z}_3[X]$. Se obține egalitatea

$(X^2 + X + \hat{1})(aX^2 + bX + c) = X^4 + X^2 + \hat{1}$ sau după efectuarea produsului

$aX^4 + (a + b)X^3 + (a + b + c)X^2 + (b + c)X + c = X^4 + X^2 + \hat{1}$. Din egalitatea polinoamelor rezultă

că $a = \hat{1}, a + b = \hat{0}, a + b + c = \hat{1}, b + c = \hat{0}$ și $c = \hat{1}$. Astfel, $a = \hat{1}, b = -a = -\hat{1} = 2, c = -b = -2 = \hat{1}$

și $c = \hat{1}$, deci $f = X^2 + 2X + \hat{1}$.

6. Să se determine polinoamele $f, g \in \mathbb{C}[X]$, de gradul 1, dacă

$$(X^2 + 3X + 2) \cdot f + (X^2 + 1)g = X^2 - 2X + 2.$$

Soluție

Fie $f = aX + b$, $g = cX + d$. Se obține că $(X^2 + 3X + 2)(aX + b) + (X^2 + 1)(cX + d) = X^2 - 2X + 2$ sau după efectuarea produselor: $(a + c)X^3 + (3a + b + d)X^2 + (2a + 3b + c)X + 2b + d = X^2 - 2X + 2$.

Egalitatea polinoamelor implică: $a + c = 0$, $3a + b + d = 1$, $2a + 3b + c = -2$, $2b + d = 2$, cu soluțiile $a = b = -\frac{1}{2}$, $c = \frac{1}{2}$, $d = 3$. Așadar $f = -\frac{1}{2}X - \frac{1}{2}$, $g = \frac{1}{2}X + 3$.

Exerciții și probleme propuse

1. Să se efectueze suma și diferența următoarelor polinoame:

- $f, g \in \mathbb{Q}[X]$, $f = X^3 + 2X^2 - X + 1$, $g = -2x^2 - 1$;
- $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = -X^5 + 2X^3 - 3$, $g = X^5 - 2X^3 + 3$;
- $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = 4 - 2X + X^3$, $g = -2X^2 - X^3$;
- $f, g \in \mathbb{C}[X]$, $f = iX^3 + (1 + 2i)X^2 - (1 - i)X - i$, $g = -iX^3 + (1 - 2i)X^2 - (1 + i)X + i$;
- $f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$, $f = 2X^2 + X + \hat{3}$, $g = \hat{3}X^2 + 2X + 2$.

2. Calculați $f + g - h$, în următoarele cazuri:

- $f, g, h \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^5 - 2X^3 + 3X - 1$, $g = X^4 + 2X^3 + 4X^2 - 1$, $h = X^3 - 2X^2 - 2$;
- $f, g, h \in \mathbb{C}[X]$, $f = X^4 - iX + 1 + i$, $g = -X^4 - i$, $h = -iX + 1$;
- $f, g, h \in \mathbb{Z}_3[X]$, $f = X^3 + 2X^2 + 2$, $g = X^2 + \hat{1}$, $h = 2X + 2$.

3. Să se determine $f + g, -f, -g$ și $f - g$ dacă:

- $f, g \in \mathbb{Q}[X]$, $f = \frac{3}{4} - 2x + 4X^3$, $g = -1 + \frac{5}{2}X - 3X^2$;
- $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = 2X^4 - 3X^2 - 2X + 1$, $g = 2X^4 + 3X^2 - 2X - 1$;
- $f, g \in \mathbb{C}[X]$, $f = X^3 - iX^2 + (1 + i)X - 3i$, $g = iX^2 - (1 - i)X + 2i$.
- $f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$, $f = X^2 + 2X + \hat{3}$, $g = \hat{3}X + \hat{1}$.

4. Să se efectueze produsul polinoamelor f și g în cazurile:

- $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = X + 1$, $g = X^3 - X^2 + X - 1$;
- $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^2 - X + 1$, $g = X + 2$;
- $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 - X + 1$, $g = X^3 + X - 1$;
- $f, g \in \mathbb{C}[X]$, $f = iX^2 + (1 + i)X - 1$, $g = -iX + 1$;
- $f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$, $f = X^3 + 2X + \hat{3}$, $g = X^2 + \hat{3}$.

5. Să se calculeze:

- $5f - 3g$, dacă $f, g \in \mathbb{C}[X]$, $f = (X - 2)^2 + (X + 2)^2$ și $g = (X + 2i)^2 + (X - 2i)^2$;